

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-28
Besvaras senast
2024-11-06 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:339 Läget i Zimbabwe

Situationen för demokrati och mänskliga rättigheter i Zimbabwe har försämrats kraftigt under de senaste åren. Trots att landet officiellt genomgick en övergång efter Robert Mugabes avgång 2017 har utvecklingen sedan dess varit långt ifrån lovande. Under president Emmerson Mnangagwas ledning har förtrycket mot oppositionen och civilsamhället intensifierats. Valet 2023 präglades av utbrett valfusk, rapporterat våld mot oppositionen och omfattande oegentligheter, vilket har ifrågasatts av både lokala, regionala och internationella observatörer, inklusive Human Rights Watch och Amnesty International.

Demonstranter och politiska motståndare har mött trakasserier, fängslanden och hot, vilket bidrar till ytterligare urholkning av demokratiska friheter i landet. Regeringens auktoritära styre har även försvårat för journalister och människorättsförsvarare att verka fritt. Medier kontrolleras strikt, och de som vågar kritisera makten utsätts ofta för repressalier. Detta har lett till att yttrandefriheten och pressfriheten i landet fortsätter att inskränkas, något som får förödande konsekvenser för den demokratiska utvecklingen i Zimbabwe – senast nu inte minst med införandet av PVO Bill, som möjliggör tvångsförvaltande av civilsamhällesorganisationer.

Ekonomiskt har landet också drabbats av djupa kriser med hyperinflation, arbetslöshet och en kollapsande infrastruktur, vilket har lett till ökat beroende av externa aktörer. Kina har utnyttjat detta vakuum genom att stärka sitt inflytande i landet, särskilt inom gruv- och infrastruktursektorerna. Kinas växande roll i Zimbabwe och i hela Afrika innebär en potentiell risk för att demokratiska reformer nedprioriteras, särskilt om västerländska aktörer som Sverige minskar sitt engagemang i regionen. Kinas samarbete med den zimbabwiska regimen riskerar att cementera det auktoritära styret, då landet erbjuder ekonomiskt stöd utan samma krav på demokratiska reformer som västvärlden traditionellt ställt.

Mot bakgrund av den eskalerande krisen och det ökade kinesiska inflytandet i Zimbabwe är det avgörande att Sverige och andra internationella aktörer inte minskar sitt engagemang och inte heller tummar på sitt ansvar att lyfta frågor

kring mänskliga rättigheter när så behövs. Annars finns det en risk att den demokratiska utvecklingen ytterligare förvärras och att civilsamhället och oppositionen lämnas utan det stöd de behöver för att fortsätta verka.

Det finns en strukturerad dialogprocess i landet, där frågor om god förvaltning (*good governance*) avhandlas i en arbetsgrupp som leds av EU, medan IMF leder den om ekonomin och Schweiz leder den som rör landfrågan. Det finns ett antal gemensamt överenskomna indikatorer som är tänkta att användas för att följa utvecklingen inom de tre områdena, och där är det viktigt att upprätthålla ambitionen om den demokratiska reformtakten.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Vilka initiativ avser ministern att vidta, både bilateralt och genom multilaterala samarbeten, för att motverka den snabbt försämrade demokratiska situationen i Zimbabwe och säkerställa att Sverige, trots internationella förändringar, fortsatt verkar för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i landet?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch